

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інфраструктура туризму

обов'язкова професійна
за освітньо-професійною програмою «Туризм»
підготовки бакалавра
у галузі знань 24 «Сфера обслуговування»
за спеціальністю 242 «Туризм»

Рекомендовано кафедрою менеджменту
на 2023-2024 навчальний рік.
Протокол від «28» серпня 2023 року
№ 1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної
дисципліни «Інфраструктура туризму»

2023 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «Інфраструктура туризму» є введенням в проблематику туристичної індустрії, сприяє формуванню ідей і поглядів про інфраструктуру туризму та отриманню практичних навичок щодо організації і управління діяльністю туристичного підприємства у галузі просування туристичного продукту. Під туристичною інфраструктурою розуміється комплекс видів діяльності щодо створення умов для реалізації туристських послуг, а також сукупність різноманітних об'єктів – соціальних інститутів, організаційних структур та нормативно оформлених процедур, що забезпечують безпечне функціонування та взаємодію суб'єктів туристичної діяльності, регулюють рух матеріальних, фінансових, інформаційних потоків між ними та навколишнім (соціальним і природним) середовищем. Увага приділяється як формуванню професійних рис, умінь, так і формуванню почуттів прекрасного, відповідальності, любові до своєї майбутньої професії.

Відмінною особливістю даного курсу є те, що під час аудиторних занять розглядаються конкретні теоретичні й практичні питання становлення, розвитку, організації та функціонування інфраструктури туризму як важливого чинника формування конкурентоспроможної туристичної галузі України у світовому розподілі праці.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Поступна Олена Вікторівна, доцент кафедри менеджменту, доктор наук з державного управління, професор
Контактна інформація	м. Харків, вул. Лермонтовська, 28, Робочий номер телефону – 707-18-02
E-mail	postupna@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	— менеджмент туризму; — діяльність соціальних інститутів, що забезпечують взаємодію суб'єктів туристичної діяльності; — організаційно-правові процедури, що забезпечують безпеку туристичної подорожі
Професійні здібності	— професійні знання і значний досвід теоретико-методологічних питань управлінської діяльності; — значний досвід проведення навчальних занять у вищій школі із застосуванням творчих форм роботи
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=DJIY8VoAAAAJ&hl=ru ORCID: https://orcid.org/0000-0002-0622-0966

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни «Інфраструктура туризму» проводяться згідно із затвердженим розкладом. Електронний варіант розкладу розміщено на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/>

timeTable/group).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щовівторка з 13.00 до 14.00 в аудиторії № 5 Навчально-науково-виробничого центру НУЦЗУ. В разі додаткової потреби здобувача вищої освіти (далі – здобувач) в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни: засвоєння здобувачами знань з теорії розвитку інфраструктури туризму та отримання практичних навичок щодо організації і управління діяльністю туристичного підприємства у галузі просування, зберігання і продажу туристичного продукту, забезпечення потреб, захисту і безпеки туристів під час туристичних подорожей.

Вивчення дисципліни «Інфраструктура туризму» забезпечує засвоєння матеріалу таких дисциплін загальної підготовки, як «Основи туризмознавства» та «Маркетинг у туризмі».

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти очна (денна)
Статус дисципліни (обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова)	обов'язкова професійна
Рік підготовки	2-й
Семестр	4-й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	5
- кількість модулів	3
- загальна кількість годин	150
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	28
- практичні заняття (годин)	32
- семінарські заняття (годин)	-
- лабораторні заняття (годин)	-
- курсовий проект (робота) (годин)	-
- інші види занять (годин)	-
- самостійна робота (годин)	90
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-
- підсумковий контроль (диференційний залік, екзамен)	екзамен

Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни «Інфраструктура туризму» ґрунтується на знаннях, набутих здобувачами в результаті вивчення низки дисциплін загальної підготовки та дисциплін спеціальних циклів на попередніх етапах

навчання, таких як: «Інформаційні системи та технології в туристичній галузі», «Туроперейтинг».

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Туризм», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

— досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання

Програмні результати навчання	ПРН
1	2
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.	ПР02
Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.	ПР09
Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.	ПР12
Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.	ПР21
Дисциплінарні результати навчання	
Пояснювати сутність, структуру і функції інфраструктури туризму.	
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття щодо створення та розвитку загальної і спеціальної інфраструктури туризму.	
Мати уявлення щодо ідей і поглядів про діяльність міжнародних, регіональних та національних організацій у сфері туризму та їхньої ролі в регулюванні й управлінні туристичною діяльністю.	
Об'єктивно характеризувати організацію взаємодії туристичних підприємств із підприємствами, що надають послуги перевезення, розміщення та харчування в туризмі.	
Застосовувати сучасні інформаційні технології, що використовуються на туристському підприємстві, можливості Інтернету у формуванні, просуванні реалізації туристського продукту.	
Виявляти і характеризувати особливості функціонування туристичної інфраструктури з метою забезпечення потреб туристів.	
Забезпечувати безпеку туристичної подорожі та страхування в туризмі.	
Формувати ефективну комунікаційну стратегію.	
Пояснювати та обґрунтовувати шляхи забезпечення конкурентоспроможності підприємств туристичної індустрії.	

1	2
Здатність ефективно працювати в національному та міжнародному контексті, як особистість і як член команди.	
Нести відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди.	

— формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.	K22
Очікувані компетентності з дисципліни	
Розуміння застосовуваних принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.	
Здатність розуміння потреби споживачів туристичних послуг.	
Практичні навички вирішення складних завдань, реалізації складних проектів в туристичній сфері і проведення досліджень відповідно до спеціалізації.	

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА ТУРИЗМУ

Тема 1.1. Сутність та характеристика інфраструктури туризму.

Сутність інфраструктури туризму. Характерні ознаки інфраструктури туризму. Загальна та спеціальна інфраструктура. Склад туристичної інфраструктури. Інфраструктура суб'єкта господарювання туристичної галузі. Соціально-економічна сутність інфраструктури туризму. Складові інфраструктури туристичної індустрії.

Тема 1.2. Виробнича інфраструктура туризму.

Транспорт як засіб забезпечення туристської діяльності. Рекомендована UNWTO схема класифікації транспорту, що застосовується в туризмі (сухопутний, водний, повітряний транспорт). Систему транспортного забезпечення в туризмі складають туристські перевезення, трансфер, транспортне обслуговування програмних заходів щодо туру. Чинники, від яких залежить вибір підприємством транспортних засобів для забезпечення туристської подорожі.

Перевезення сухопутним транспортом. Перевезення автомобільним транспортом: види і напрями автопослуг, групи автобусного парку, тахограф і його значення, підготовка й організація подорожі. Перевезення залізничним транспортом: сутність, види, категорії поїздів і вагонів, класифікація та характеристика турів, система пільгових квитків.

Подорожі водним транспортом, їх переваги та недоліки. Круїзи: сутність, організація, категорії компаній та класифікація кают, найбільші круїзні оператори, цінова класифікація, географія круїзів. Тури на парусних судах. Морські (річкові) прогулянки.

Перевезення повітряним транспортом: сутність, найбільші авіакомпанії, рівні регулювання, види авіації, пільги для туристів, класифікація класів обслуговування та їх характеристика, норми багажу, види харчування. Чартер, класифікація чартерних рейсів. Основні види тарифів на авіаперевезення та їх характеристика.

Інтеграція різних видів транспорту при перевезенні туристів.

Тема 1.3. Інституціональна інфраструктура туризму.

Інституціональна система міжнародного туризму – сукупність керівних органів у сфері туризму, що наділені особливим статусом і повноваженнями, та регіональні європейські туристичні організації, які мають рекомендаційний та організаційний статуси. Міжнародні організації та їх роль в регулюванні й управлінні туристичною діяльністю.

Рівні інституціональної системи ЄС у сфері міжнародного туризму: перший – загальні інститути ЄС, які розв'язують окремі питання туристичної галузі, та громадські європейські організації за різними напрямками туристичної діяльності; другий – національні туристичні організації.

Громадські регіональні організації у сфері туризму, характеристика їх діяльності.

Структура державного регулювання в галузі туризму України. Історія розвитку центральних органів виконавчої влади стосовно туристичної сфери. Сучасні суб'єкти державного управління туристичною сферою в Україні. Громадські об'єднання України у сфері туризму. Найважливіші проекти, що були ініційовані та реалізовані завдяки підтримці Всеукраїнською спілкою громадських організацій «Ради з питань туризму та курортів».

Тема 1.4. Соціальна інфраструктура туризму.

Соціальна інфраструктура туризму – комплекс закладів охорони здоров'я, торгівлі; парки культури, музеї, бібліотеки, концертні зали тощо.

Надання санаторно-курортних послуг в системі туристської індустрії. Основні поняття про санаторно-курортні заклади. Характерні особливості санаторно-курортних послуг. Принципи організації санаторно-курортного лікування. Організація взаємодії туристських і санаторно-курортних підприємств. Перспективи розвитку санаторно-курортного комплексу України.

Музеї як центри організації дозвілля. Культурно-просвітницька діяльність музеїв. Способи надання інформації. Зміна ролі й функцій музейних наглядачів. Інтеграція музеїв у сферу дозвілля. Методи активізації участі населення в культурно-дозвільних заходах. Сучасні музеї – культурно-мистецькі центри дозвілля. Результати співпраці музеїв і комерційних структур. Основні джерела додаткових фінансових надходжень музеїв.

Державні програми у галузі культури стосовно розвитку музейної справи. Основні тенденції розвитку музейної справи.

Рекреаційні ресурси, їх оцінка за показниками приваблююча і пропускна здатність. Критерії екзотичності та унікальності. Внутрішня і зовнішня, горизонтальна і вертикальна різноманітності краєвиду. Набір показників, що характеризують різноманітність краєвиду заліснених територій. Кутова величина пейзажу. Комфортність рекреаційних ресурсів для організму людини. Рекреаційний потенціал території.

Тема 1.5. Інформаційна інфраструктура туризму.

Сутність основних понять інформаційних технологій (ІТ). Основні напрямки автоматизації роботи туристських підприємств. Рівні сучасних інформаційних технологій, що використовуються на туристському підприємстві: внутрішньо-корпоративний; міжкорпоративний; інтерактивні технології взаємодії із зовнішніми споживачами і клієнтами.

Програмне забезпечення туристських подорожей. Програми, системи автоматизації туристського офісу («Само – Тур», «Турбо – Тур», «Tur – Win», «АІСТ 2.5», «Туристський офіс», «TRAVEL OFFICE-2000», «TRAVELNET-2000», «TOUROPERATOR-2000», «TRAVAL PARTNER-2000», «Майстер Тур», «BEWOTEC», «Continent – ANT», «AMADEUS», «Worldspan», «Galileo») та їх характеристика. Мультимедійні довідники і каталоги для туристських фірм.

Інтернет – технології в туризмі. Інтернет як засіб комунікації і ефективного зв'язку. Можливості Інтернету у формуванні, просуванні реалізації туристського продукту. Пошук інформації і маркетингові дослідження. Електронна реклама. Пошук партнерів.

Ефективність роботи туристських підприємств при застосуванні інформаційних технологій.

МОДУЛЬ 2. СПЕЦИФІЧНА ЗАГАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА ТУРИЗМУ

Тема 2.1. Інфраструктура туроперейтингу.

Характеристика основних понять туроперейтингу. Етапи розвитку туроперейтингу. Ключові суб'єкти туроперейтингу. Схема просування туристичних послуг. Змістовні складові характеристики турпродукту. Обґрунтування необхідності розвитку туроперейтингу.

Визначення поняття «туроператор», класифікація та види. Функції та завдання туроператорів. Профіль діяльності туроператорів. Передумови для вибору профілю. Монопрофільні та багатопрофільні туроператори, їх переваги.

Агентська мережа і основні умови агентських угод. Сутність поняття «туристичне агентство». Причини виникнення потреби в турагентах. Функції туристичних агентств. Завдання турагента при обслуговуванні туристів. Обов'язки турагента. Основні відмінності між туроператором і турагентом.

Тема 2.2. Організація надання послуг розміщення в туризмі.

Класифікація засобів розміщення. Стисла характеристика засобів розміщення. Колективні засоби розміщення: готелі та аналогічні засоби розміщення; інші колективні засоби розміщення; помешкання, призначені для відпочинку; бунгало; майданчики для кемпінгу; стоянки морського та річкового транспорту. Спеціалізовані засоби розміщення: оздоровчі засоби розміщення; табори праці й відпочинку; громадські транспортні засоби; конгрес-центри. Індивідуальні засоби розміщення: кімнати, орендовані в сімейних будинках; житло, орендоване у приватних осіб; неосновне власне житло; житло, що надається безкоштовно; інші індивідуальні засоби розміщення.

Загальні вимоги до засобів розміщення. Мінімальний перелік послуг, які зобов'язані надавати засоби розміщення.

Особливості розміщення туристів у транспортних турах. Компоненти забезпечення і обслуговування. Якість обслуговування в дорозі (в транспортному турі). Характеристика комфортності транспортних перевезень тривалої подорожі. Фізіологічні та емоційні чинники комфорту.

Організація взаємодії туристських підприємств з підприємствами-засобами розміщення. Угоди, що визначають взаєностосунки з готельними підприємствами: договір про квоту місць з гарантією заповнення 30-80 %; договір про квоту місць без гарантії заповнення; договір про тверду закупівлю місць з повною оплатою; договір про поточне бронювання. Необхідна інформація, яку потрібно передбачати при укладанні договору туристичному підприємству з готелем.

Тема 2.3. Особливості функціонування готелів як основної складової засобів розміщення.

Класифікація готельних підприємств, загальні вимоги до них. Рівень комфорту, його параметри. Відповідність систем класифікації за рівнем комфорту в різних країнах. Типологія готелів, їх характеристика.

Організація надання основних послуг і додаткового сервісу в готелях. Готельна послуга. Основні послуги, етапи їх надання в готельній діяльності. Початкова інформація про характер послуг. Характеристика етапу надання інформаційних послуг у готелях як один із найважливіших і часто визначальний. Бронювання. Форми та етапи резервування місць. Підтвердження та відмова у бронюванні послуг. Зустріч і розміщення туристів у готелях. Основні вимоги до процесу приймання та розміщення туристів. Дата від'їзду. Пізній від'їзд. Розрахункова година. Додаткові послуги: сутність, класифікація за загальними ознаками. Особливості процесів виробництва та реалізації готельних послуг.

Служби готелю (служба бронювання, обслуговування, прийому і розрахункова частина, експлуатації номерного фонду, безпеки). Технологічний цикл обслуговування клієнта готелю. Призначення громадських приміщень в готелях.

Класифікація номерного фонду в готелях (номери бізнес-класу,

економічного класу, номери-апартаменти). Характеристика номерів. Організація керування готельним комплексом. Типова пірамідальна структура управління готелем. Найбільш розповсюджені у міжнародній практиці форми управління підприємствами готельного господарства. Управління за контрактом. Основні критерії, що роблять вплив на вибір керуючої компанії. Управління через договір франчайзингу. Переваги й недоліки управління за різними формами управління. Оренда.

Тема 2.4. Організація надання послуг харчування в туризмі.

Загальна характеристика послуг харчування в туризмі. Види об'єктів харчування. Основні варіанти відносно послуг харчування. Що пропонуються туристу при формуванні туру. Складові організації харчування в туризмі. Класифікація схем організації харчування туристів. Режими харчування туристів, його сутність. Основний і додатковий прийом їжі.

Особливості організації харчування туристів у транспортних турах і під час транспортного обслуговування. Склад і можливості обладнання кухні відповідно до категорії та класу автобуса. Особливості організації харчування туристів при авіа перельотах. Кухня і ресторани на круїзному судні. Організація харчування туристів у потягах при груповому перевезенні. Вагони-ресторани, особливості обслуговування залежно від категорії потягу. Обсяг і частота подачі харчування. Гарантування якості та безпеки харчування. Спеціалізовані вагони харчування у потягу.

Організація взаємодії туристських підприємств з підприємствами харчування. Договірні умови.

Тема 2.5. Організація роботи підприємств харчування.

Заклади ресторанного господарства, сутність основних понять. Класифікація закладів ресторанного господарства (за характером торгівельно-виробничої діяльності; за місцем розташування; за контингентом, що обслуговується; за асортиментом продукції; за місткістю; за формами обслуговуваннями; за часом функціонування; за рівнем обслуговування) та характеристика основних видів.

Додаткові вимоги до закладів ресторанного господарства. Стили, які використовуються при оформленні інтер'єрів залів підприємств ресторанного господарства, їх характеристика. Меню: сутність, найпопулярніші серед туристів кухні світу. Чинники, що роблять вплив на індивідуальний вибір споживачем страв тієї чи іншої кухні. Функції меню в менеджменті страв і напоїв. Страви і закуски в меню: черговість, необхідний мінімум. Організація системи безпеки на підприємствах харчування. Особливі вимоги безпеки до персоналу обслуговування.

МОДУЛЬ 3. СПЕЦИФІЧНА ДОДАТКОВА ІНФРАСТРУКТУРА ТУРИЗМУ

Тема 3.1. Організація екскурсійного обслуговування.

Поняття екскурсійних послуг та екскурсійного обслуговування. Форми

організації екскурсійного обслуговування на туристсько-екскурсійних підприємствах. Характеристика суб'єктів ринку екскурсійних послуг. Функціональні напрями роботи підприємств екскурсійного обслуговування. Організація взаємодії туристських підприємств та установ з екскурсійного обслуговування: договір на екскурсійне обслуговування, договори з екскурсійного обслуговування в кінцевому пункті маршруту (музей, заповідник, тощо), договори з підприємствами харчування, договори з автотранспортними підприємствами.

Тема 3.2. Інфраструктура сектору дозвілля і розваг.

Змістове наповнення дефініції «дозвілля». Характеристика головних та специфічних ознак дозвілля. Класифікація дозвілля. Головні соціальні функції дозвілля: рекреаційна, комунікативна, соціальна, творча, ціннісно-орієнтована, пізнавальна та виховна. Закономірності дозвілля. Основні типи підприємств дозвілля: клуб, театр, музей кінотеатр, парк тощо. Ігорний бізнес як елемент індустрії дозвілля. Ігорний бізнес в системі світового та вітчизняного туризму.

Тема 3.3. Основи організації та управління анімаційною діяльністю в туризмі.

Анімаційна діяльність: сутність поняття, види. Характерні риси анімаційної діяльності. Типологія анімації в туризмі. Визначення понять: «рекреаційна анімація», «туристична анімація», «готельна анімація». Функції туранімації. Основні напрями анімаційної діяльності. Технічні об'єкти для проведення анімаційних програм. Професійна підготовка аніматорів. Компоненти середовища гостинності, які беруть участь у процесі задоволення потреб і запитів туриста. Потреби туриста. Задоволеність туриста середовищем гостинності. Природний та культурно-історичний комплекс. Матеріальна база в анімаційній діяльності туристичного комплексу. Обслуговуючий персонал туркомплексу.

Анімаційний менеджмент як складова менеджменту гостинності. Сутність поняття «менеджмент». Принципи, функції та методи менеджменту. Сутність і складові поняття «анімаційний менеджмент». Суб'єкт і об'єкт управління в анімаційному менеджменті туркомплексу. Специфіка менеджменту туристичної й готельної анімації. Менеджмент гостинності туркомплексу, його складові. Широке розуміння менеджменту гостинності. Стратегічна мета управління анімаційним процесом. Менеджмент готельної анімації. Основні функції анімаційного менеджменту: планування, організація, мотивація, аналіз і контроль.

Складові ефективної анімаційної діяльності. Складові готельної анімаційної діяльності. Основні взаємозалежні й взаємообумовлені фактори, що визначають задоволеність туриста подорожжю й відпочинком. Складові, необхідні для ефективної реалізації анімаційної діяльності в готельно-ресторанному комплексі.

Тема 3.4. Гарантування захисту та безпеки туристів

Безпека туристичної подорожі. Вплив ризикових обставин на туриста під час подорожі. Головні та специфічні фактори ризику (травмонебезпека; небезпечна дія навколишнього середовища). Законодавчі та нормативно-правові гарантії безпечного перебування туристів на території України. Зобов'язання суб'єктів туристичної діяльності. Травматизм – найбільш поширений нещасний випадок серед туристів. Заходи запобігання травматизму. Етап перевезення – один з небезпечних етапів подорожі. Врахування запобіжників безпеки при проектуванні туристичних турів. Фактори, що згубно впливають на здоров'я туристів. Загроза інфекційних захворювань, харчових отруєнь та інших біологічних факторів. Дії туристичних підприємств по забезпеченню безпеки туристів. Пошуково-рятувальні служби.

Особливості страхування в туризмі. Сутність основних понять у сфері страхування в туризмі. Функції страхування – ризикова, попереджувальна, ощадна, контрольна. Страховий випадок та його характеристика. Асистанс – особливий вид страхування. Система «Зелена карта».

Права туристів і екскурсантів. Обов'язки туристів і екскурсантів.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	модульна контроль на робота (МКР)	
1	2	3	4	5	6	7
4- й семестр						
Модуль 1. Загальна інфраструктура туризму						
Тема 1.1. Сутність і характеристика інфраструктури туризму	10	2	2		6	
Тема 1.2. Виробнича інфраструктура туризму	10	2	2		6	
Тема 1.3. Інституціональна інфраструктура туризму	10	2	2		6	
Тема 1.4. Соціальна інфраструктура туризму	10	2	2		6	

1	2	3	4	5	6	7
Тема 1.5. Інформаційна інфраструктура туризму	10	2	2		6	
Разом за модулем 1	50	10	10		30	МКР № 1
Модуль 2. Специфічна загальна інфраструктура туризму						
Тема 2.1. Інфраструктура туроперейтингу	10	2	2		6	
Тема 2.2. Організація надання послуг розміщення в туризмі	10	2	2		6	
Тема 2.3. Особливості функціонування готелів як основної складової засобів розміщення	10	2	2		6	
Тема 2.4. Організація надання послуг харчування в туризмі	10	2	2		6	
Тема 2.5. Організація роботи підприємств харчування	10	2	2		6	
Разом за модулем 2	50	10	10		30	МКР № 2
Модуль 3. Специфічна додаткова інфраструктура туризму						
Тема 3.1. Організація екскурсійного обслуговування	10	2	2		6	
Тема 3.2. Інфраструктура сектору дозвілля і розваг	10	2	2		6	
Тема 3.3. Основи організації та управління анімаційною діяльністю в туризмі	15	2	4		9	

1	2	3	4	5	6	7
Тема 3.4. Гарантування захисту та безпеки туристів	15	2	4		9	
Разом за модулем 3	50	8	12		30	МКР № 3
Разом	150	28	32		90	

Теми семінарських занять – не передбачено навчальним планом

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Інфраструктура туристичного ринку: сутність, склад, принципи і підходи до формування.	2
2.	Різновиди зв'язку.	2
3.	Туризм як об'єкт управління.	2
4.	Екологічна інфраструктура туризму.	2
5.	Забезпечення туристичного бізнесу в мережі Інтернет.	2
6.	Організація туроператорського та турагентського бізнесу.	2
7.	Стратегія і проблематика розвитку готельного господарства.	2
8.	Послуги підприємств готельного господарства.	2
9.	Організація харчування туристів у DESTИНАЦІЯХ.	2
10.	Загальні вимоги до закладів ресторанного господарства. Поняття про ресторани ланцюги.	2
11.	Організація надання екскурсійних послуг на туристсько-екскурсійних підприємствах.	2
12.	Закономірності функціонування інфраструктури сектору дозвілля і розваг.	2
13.	Організація анімації (вербальна, ігрова, спортивна).	2
14.	Організація анімації (музична, танцювальна, комплексна).	2
15.	Туристичні формальності, її види у міжнародному туризмі.	2
16.	Туристичні формальності. Страхування.	2
	Разом	32

Теми лабораторних занять – не передбачено навчальним планом

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань – не передбачено навчальним планом

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів

навчання є:

- екзамен;
- модульна контрольна робота/тести;
- реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- презентації здобувачів та виступи на наукових заходах.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою – ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів проводиться у формі фронтального та індивідуальне опитування, проведення термінологічних диктантів, виконання письмових завдань, модульної контрольної роботи, тестів.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Види навчальних занять	Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять	
1	2	3	4	
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	5	1	5
	практичні	5	3	15

	1	2	3	4
	заняття*			
	за результатами виконання модульних робіт (модульний контроль)*	1	6	6
Разом за модуль 1				26
Модуль 2	лекції	5	1	5
	практичні заняття*	5	3	15
	за результатами виконання модульних робіт (модульний контроль)*	1	6	6
Разом за модуль 2				26
Модуль 3	лекції	4	1	4
	практичні заняття*	6	3	18
	за результатами виконання модульних робіт (модульний контроль)*	1	6	6
Разом за модуль 3				28
Разом за поточний контроль				80
II. Індивідуальні завдання (науково-дослідне)				-
III. Підсумковий контроль – екзамен*				20
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

*Пояснення:** види навчальних занять та контрольні заходи для обов'язкового виконання.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми освітнього процесу: поточне оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за самостійну роботу; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, виконання досліджень, підготовку наукових публікацій тощо.

Поточний контроль.

Поточний контроль проводиться на лекційному та практичному заняттях за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на

лекційних і практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на лекційному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 1 балів):

1 бал – здобувач приймає активну участь в обговоренні теоретичних та практичних питань, демонструє здатність самостійного пошуку відповідей, здійснення аналізу наданого матеріалу, надає правильні відповіді на питання викладача;

0 балів – здобувач не приймає участь в обговоренні питань, не знає відповіді на поставлені питання або побіжно розкрив лише окремі положення.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів):

3 бали – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Розвиває власну думку, самостійно добирає приклади;

2 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки;

1 бал – частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє зміст теоретичних питань та практичних завдань, не знає відповіді на поставлені питання або побіжно розкрив лише окремі положення.

Викладачем оцінюється самостійність думок, логіка викладу та якість аргументації, повнота розкриття навчальних питань, культура мовлення і діалогу, використання навчальної, наукової та спеціальної літератури, вміння виділяти головне, узагальнювати, робити висновки.

Модульний контроль.

Модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів за період навчання. Здійснюється шляхом проведення тестування або письмових контрольних робіт під час аудиторних занять.

Тестування – метод оцінювання навчальних досягнень здобувачів, допомагає виявити наявність певних знань, умінь і навичок, засвоєних здобувачами під час аудиторних занять. Застосовуються тестові завдання закритої (з вибором однієї або кількох правильних відповідей) та відкритої (не мають запропонованих варіантів відповідей) форми. Тестування складається з окремих тестів. Тести охоплюють набір завдань, що відповідають структурі та змісту змістового модуля навчальної дисципліни.

Контрольна робота – письмова робота, виконана здобувачем за відповідною темою. В роботі має бути розкритий зміст теоретичних питань, визначених викладачем. Тривалість виконання контрольної роботи – одна академічна година. Роботи виконуються у присутності викладача. Контрольні роботи перевіряються викладачем протягом тижня, після чого оголошуються оцінки.

Критерії оцінювання знань здобувачів під час виконання модульних контрольних робіт (*оцінюється в діапазоні від 0 до 6 балів*):

6 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає під час письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, розвиває власну думку, самостійно добирає приклади. Правильно вирішив усі тестові завдання;

5 балів – здобувач достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань;

4 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності. Правильно вирішив половину тестових завдань;

3 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив меншість тестових завдань;

2 бали – частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання;

0-1 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє зміст теоретичних питань та практичних завдань, не знає відповіді на поставлені питання або побіжно розкрив лише окремі положення. Не вирішив жодного тестового завдання.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінювання результатів навчання на завершальному етапі, проводиться в усній формі – екзамену.

Екзамен.

Екзамен є формою підсумкового контролю рівня та якості засвоєння здобувачами теоретичних знань та практичних умінь і навичок з окремої навчальної дисципліни. Екзамен проводиться в період екзаменаційної сесії в передбачені навчальним планом терміни згідно з розкладом, затвердженим в

НУЦЗУ.

Екзамен проводиться в усній формі за білетами, які затверджуються кафедрою. Екзаменаційний білет складається з трьох теоретичних питань, що відображають зміст усієї програми навчальної дисципліни.

Відповіді на питання оцінюються за їх повнотою.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені *(оцінюється від 0 до 20 балів)*:

17–20 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

13–16 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкриває зміст теоретичних питань. При викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

9–12 балів – у цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але поверхово аналізує матеріал без глибокого всебічного аналізу, без обґрунтування та аргументації, при цьому допускає окремі суттєві неточності та помилки.

5–8 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

1–4 балів – частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості теоретичних питань. Відповіді загальні, при цьому допускаються суттєві помилки.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. Соціально-економічна сутність інфраструктури туризму.
2. Стан інфраструктури туристичного ринку.
3. Загальна інфраструктура туризму: сутність та основні складові.
4. Специфічна інфраструктура туризму: сутність та основні складові.
5. Транспорт як засіб забезпечення туристської діяльності.
6. Перевезення автомобільним транспортом.
7. Перевезення залізничним транспортом.
8. Подорожі водним транспортом.
9. Перевезення повітряним транспортом.
10. Інтеграція різних видів транспорту при перевезенні туристів.
11. Телефонний зв'язок як найбільш широковживаний вид зв'язку для підприємств тур індустрії.
12. Інституціональна система туризму, основні положення.
13. Міжнародні організації та їх роль в регулюванні й управлінні туристичною діяльністю.
14. Інституціональна модель туристичної галузі Європейського Союзу.
15. Структура державного регулювання в галузі туризму України.

16. Суб'єкти туристичного ринку.
17. Санаторно-курортні (оздоровчі) заклади України.
18. Музеї як центри організації дозвілля.
19. Рекреаційні ресурси, їх оцінка та характеристика.
20. Екологічні аспекти сучасного розвитку туризму.
21. Сутність основних понять інформаційних технологій.
22. Основні напрямки автоматизації роботи туристських підприємств.
23. Програмне забезпечення туристських подорожей.
24. Інтернет-технології в туризмі.
25. Ефективність роботи туристських підприємств при застосуванні інформаційних технологій.
26. Перспективи розвитку туристичних Інтернет-проектів.
27. Основи туropolерейтингу.
28. Основна характеристика туropolераторської діяльності.
29. Агентська мережа і основні умови агентських угод.
30. Організація взаємодії між туropolератором і турагентом.
31. Класифікація засобів розміщення в туризмі.
32. Стисла характеристика засобів розміщення в туризмі.
33. Загальні вимоги до засобів розміщення в туризмі.
34. Особливості розміщення туристів у транспортних турах.
35. Організація взаємодії туристських підприємств з підприємствами – засобами розміщення.
36. Поняття про готельні ланцюги.
37. Класифікація готельних підприємств, загальні вимоги до них.
38. Організація надання основних послуг і додаткового сервісу в готелях.
39. Призначення громадських приміщень в готелях.
40. Класифікація номерного фонду в готелях.
41. Види послуг, що надаються готельними підприємствами.
42. Порядок оформлення туристів, туристичних груп та іноземців в готелі.
43. Стратегія і проблематика розвитку готельного господарства.
44. Загальна характеристика послуг харчування в туризмі.
45. Режими харчування туристів.
46. Особливості організації харчування туристів у транспортних турах і під час транспортного обслуговування.
47. Організація взаємодії туристських підприємств з підприємствами харчування.
48. Заклади ресторанного господарства, їх класифікація.
49. Додаткові вимоги до закладів ресторанного господарства.
50. Меню. Його функції.
51. Організація системи безпеки на підприємствах харчування.
52. Поняття та види екскурсійних послуг туристських підприємств.
53. Організація надання екскурсійних послуг на туристсько-екскурсійних підприємствах.

54. Функціональні напрямки роботи з організації надання екскурсійних послуг на туристському підприємстві.

55. Організація взаємодії туристських підприємств та установ з екскурсійного обслуговування.

56. Концепції теорії дозвілля.

57. Соціальні функції дозвілля.

58. Основні суб'єкти інфраструктури сектору дозвілля і розваг.

59. Ігорний бізнес: світовий та вітчизняний досвід.

60. Анімаційна діяльність: поняття, сутність, види.

61. Анімаційний менеджмент як складова менеджменту гостинності.

62. Функції анімаційного менеджменту.

63. Складові ефективно анімаційної діяльності.

64. Специфіка вербальної анімації.

65. Організація ігрової та спортивної анімації.

66. Музична та танцювальна анімація.

67. Організація анімаційних шоу.

68. Свято як основа комплексної анімації. Карнавальна анімація.

69. Безпека туристичної подорожі.

70. Особливості страхування в туризмі.

71. Права та обов'язки туристів і екскурсантів.

72. Поліцейські формальності.

73. Паспортні формальності.

74. Візові формальності.

75. Митні формальності та валютний контроль.

76. Медико-санітарні формальності.

77. Формальності безпеки.

78. Медичне страхування туристів.

79. Майнове страхування.

80. Страхування цивільної відповідальності.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Здобувач зобов'язаний наполегливо оволодівати знаннями, на занятті бути уважним, брати активну участь у роботі під час занять, бути попередньо підготовленим до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконувати всі завдання.

2. Здобувач повинен сумлінно виконувати розклад занять з навчальної дисципліни. Пропуски занять без поважної причини та запізнення на заняття не допустимі (здобувачі, які запізнилися, до заняття не допускаються).

3. Здобувач має бути дисциплінованим й організованим, дотримуватись правил суспільного життя. Розмовляти, повертатися та вставати з місця на заняттях можна лише з дозволу викладача. Здобувач не повинен на занятті заважати підказками, виправляти відповідь товариша можна тільки з дозволу викладача.

4. З навчальною метою під час заняття мобільним телефоном,

планшетом чи іншими мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

5. Здобувач повинен виконувати вимоги щодо термінів виконання поставлених завдань, захисту робіт, ліквідації заборгованостей. При виконанні робіт до захисту допускаються ті роботи, у яких дотримується політика академічної доброчесності та які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат. Несвоєчасне виконання поставленого завдання/роботи знижує максимальний бал (оцінку) за завдання на 20 %.

6. Здобувач має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

7. Здобувач має берегти й зміцнювати власність Університету.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Інфраструктура туризму: опорний конспект лекцій [для студентів усіх форм навчання спеціальності 242 «Туризм»] / укладачі: О.В. Поступна, Н.А. Леоненко ; Нац. ун-т цивільного захисту України. – Х.: НУЦЗУ, 2020. – 310 с.

2. Методичні рекомендації для проведення практичних занять з дисципліни «Інфраструктура туризму» для здобувачами, які навчаються за першим рівнем вищої освіти («бакалавр») за спеціальністю 242 «Туризм» / укладач О.В. Поступна. – Х.: НУЦЗУ, 2020. – 37 с.

3. Методичні рекомендації з організації самостійної роботи студентів, типові завдання з дисципліни «Інфраструктура туризму» для здобувачів, які навчаються за першим рівнем вищої освіти («бакалавр») за спеціальністю 242 «Туризм» / укладач О.В. Поступна. – Х.: НУЦЗУ, 2020. – 21 с.

4. Методичні рекомендації з організації самостійної роботи та виконання контрольної роботи з дисципліни «Інфраструктура туризму» : для здобувачів заочної форми навчання, які навчаються за першим рівнем вищої освіти («бакалавр») за спеціальністю 242 «Туризм» / укладач О.В. Поступна. – Х.: НУЦЗУ, 2020. – 33 с.

5. Поступна О.В. Бенчмаркінг туристичної дестинації Харківської області. *Порівняльне публічне управління та адміністрування* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. 28 травня 2021 р. / за заг. ред. Н.М. Колісніченко. Одеса : Вид-во: ОРІДУ НАДУ, 2021. С. 96–102.

6. Поступна О.В. Ризик-менеджмент у туризмі: зарубіжний досвід та нові українські реалії. *Формування ефективних механізмів державного управління та менеджменту в умовах сучасної економіки: теорія і практика* : матеріали VIII Міжнар. заочн. наук.-практ. конф., 27 листопада 2020 р. / за ред. В.М. Огаренка, О.В. Покатаєвої та ін. Запоріжжя : КПУ, 2020. – С. 534–536.

7. Поступна О.В., Філенко Д.С. Стратегія розвитку туристичної дестинації Харківської області. *Місьцеве самоврядування в Україні та світі:*

теорія і практика : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. (з міжнар. участю), м. Полтава, 8 грудня 2020 р. Полтава : ПДАА, 2020. С. 161–163.

8. Поступна О.В., Філенко Д.С. Фактори формування туристсько-рекреаційного комплексу Харківської області. *Вісник Національного університету цивільного захисту України* : зб. наук. пр. Харків : Вид-во НУЦЗУ, 2021. Вип. 1 (14). С. 143 – 151. (Серія «Державне управління»).

9. Андренко І.Б. Менеджмент туризму : навч. посіб. / І.Б. Андренко, О.М. Кравець, І.М. Писаревський ; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Х. : ХНУМГ, 2014. – 402 с.

10. Бабарицька В. Екскурсознавство і музеєзнавство: навч.посіб. / В. Бабарицька, А. Короткова, О. Малиновська. – 2-ге, перероб. і доп. – К.: Альтерпрес РА, 2012. – 444 с.

11. Байлік С.І. Організація готельного господарства : підруч. / С.І. Байлік, І.М. Писаревський ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015. – 329 с.

12. Биржаков М.Б. Индустрия туризма: перевозки / М.Б. Биржакова, В.И. Никифоров. – М., СПб: Невский фонд, Герда, 2009. – 251 с.

13. Гаврилов В.П. Інформаційні системи і технології в туризмі : навч. посіб. [для студентів напряму підготовки 6.140103 «Туризм»]/ В.П. Гаврилов. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 168 с.

14. Галасюк С.С. Організація готельного господарства : навч.-практ. посіб. / С.С. Галасюк, С.Г. Нежданов. – К. : ФОП Гуляєва В.М., 2019. – 204 с.

15. Галасюк С.С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності : навч. посіб. / С.С. Галасюк, С.Г. Нежданов. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 178 с.

16. Галасюк С.С. Стандартизація, сертифікація туристичних послуг та ліцензування туристичної діяльності : навч. посіб. / С.С. Галасюк. – Одеса : Астропринт, 2011. – 234 с.

17. Голод А. Страхування в туристичній діяльності : навч. посіб. : у 2 ч. / Андрій Голод, Юлія Феленчак. – Львів : ЛДУФК, 2016. – 156 с.

18. Гуляев В.Г. Организация туристской деятельности : учеб.пособ. / В.Г. Гуляев. – М. : Нолидж. – 1996. – 312 с.

19. *Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні* / В.Ф. Кифяк. – Чернівці : Книги-XXI, 2003. – 300 с.

20. Король О.Д. Менеджмент туризму : навч. посіб. / О.Д. Король, М.П. Крачило. – К. : Знання, 2009. – 248 с., іл. – (Вища освіта XXI століття).

21. Купач Т.Г. Інформаційні технології та системи в туризмі : навч.-метод. комплекс (для студентів ВНЗ) / Т.Г. Купач. – К., 2015. – 95 с.

22. Мальська М.П. Планування туристичної діяльності : підруч. / М.П. Мальська, О.Ю. Бордун ; Міністерство освіти і науки України. – К. : Знання, 2010. – 310 с.

23. Машина Н.І. Страхування для туристичних підприємств : навч. посіб. / Н.І. Машина. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 368 с.

24. Мельниченко О.А. Особливості розвитку індустрії туризму в

Україні : монографія / О.А. Мельниченко, В.О. Швдун. – Х. : Вид-во НУЦЗУ, 2017. – 153 с.

25. Менеджмент туризму: Туризм как объект управления : учеб./ под. ред. В.А. Квартальнова. – М.: Финансы и статистика, 2002. – 302 с.

26. *Міжнародний туризм і сфера послуг* : підруч. / М.П. Мальська, Н.В. Антонюк. – К., 2008. – 661 с.

27. Невенченко, А.І. Інфраструктура туризму : конспект лекцій / А.І. Невенченко. – Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2016. – 95 с.

28. Організація готельного господарства : навч. посіб. для вузів / О.М. Головка, Н.С. Кампов, С.С. Махлинець, Г.В. Симочко ; за ред. О.М. Головка. – 2010. – 247 с.

29. Організація рекреаційних послуг : навч. посіб. / В.В. Величко ; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Х. : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. – 202 с.

30. Організація туризму : підруч. / за заг. ред. д.е.н., проф. В.Я. Брича. – Тернопіль : ТНЕУ, 2017 – 448 с.

31. Організація туризму : підруч. / І.М. Писаревський, С.О. Погасій, М.М. Покоłodна [та ін.] ; за ред. І.М. Писаревського. – Х. : ХНАМГ, 2008. – 541 с.

32. *Організація готельного обслуговування* : підруч. / М.П. Мальська, І.Г. Пандяк. – К., 2011. – 366 с.

33. Туризм и гостиничное хозяйство : учеб. / под. ред. Засл. работника высшей школы проф., д.э.н. А.Д. Чудновского. – Изд. 2-е, перераб., доп. – М. : ЮРКНИГА, 2005. – 448 с.

34. Управління якістю в туризмі : конспект лекцій / З.Р. Шайхлісламов ; Харків. торгов.-економ. ін-т КНТЕУ. – Х. : ХТЕІ, 2016. – 206 с.

35. Ушаков Д.С. Национальная туристическая индустрия: проблемы развития / Д.С. Ушаков. – М. : «Издательский дом Грация», 2005. – 288 с.

36. Шахова О.Ю. Индустрия и инфраструктура туризма : учеб.-метод. пособ. / О.Ю. Шахова. – Нижневартовск : Изд-во Нижневарт. гос. ун-та, 2014. – 136 с.

Інформаційні ресурси

37. Інфраструктура туризму: конспект лекцій. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 242 «Туризм» за усіма формами навчання / Укладачі: О. В. Поступна, Н. А. Леоненко (теми 1, 6, 11, 12). Харків : НУЦЗУ, 2020. – 233 с. URL : http://nncv.nuczu.edu.ua/images/topmenu/kafedry/kafedra-menedzhmenta/Lekcii/INFRASTRUKTURA_TURIZMU_KONSPEKT_EKCIJ.pdf.

38. Поступна О.В., Іович Р.І. Зарубіжний досвід створення доступного середовища для інклюзивних туристів. *Публічне управління в Україні: теорія, практика, інновації* (збірник тез наук.-практ. конф. за результатами стажування та практики в органах публічної влади). Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2020. URL : <https://kbuapa.kh.ua/wp-content/themes/kbuapa/publications/mk/doc/2-2020/1-2.pdf>.

39. Поступна О.В., Іович Р.І. Проблемні питання правового регулювання інклюзивного туризму в Україні. *Правові аспекти публічного управління: теорія та практика* : матеріали XI наук.-практ. конф. 12 груд. 2019 р., м. Дніпро / за заг. ред. Л.Л. Прокопенка. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2019. С. 102-105. URL : http://www.dbuara.dp.ua/konf/konf_dridu/Conference_rei_12_12_2019.pdf.
40. Бібліотека Національного університету цивільного захисту України URL : <http://library.nuczu.edu.ua/>.
41. Быстров С.А. Организация туристской деятельности. Управление турфирмой : учеб. пособ. Москва : Форум: НИЦ Инфра-М, 2013. 400 с. URL : <http://znanium.com/bookread.php?book=352647>.
42. Все про туризм – туристична бібліотека URL : <http://tourlib.net/ua.htm>.
43. Всесвітня рада з туризму і подорожей (The World Travel & Tourism Council) (англ.) URL : http://www.wttc.org/eng/Tourism_Research/Economic_Data_Search_Tool/index.php.
44. Всесвітня туристична організація URL : www.unwto.org.
45. Державний комітет статистики України URL : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
46. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 № 324/95-ВР. URL : http://kodeksy.com.ua/pro_turizm/statja-6.htm.
47. Законодавство України URL : <http://www.rada.kiev.ua/>.
48. Инновации в ресторанном би знесе. URL : <http://nippondom.com/innovatsii-v-restorannom-biznese>.
49. Інформаційний портал Країни Світу. URL : <https://ru.countries.world/>.
50. Інформаційний портал мандрівника URL : <http://restinworld.ru/countries/index.html>.
51. Кабінет Міністрів України URL : <http://www.kmu.gov.ua/>.
52. Максимюк Н.В. Государственная стратегия развития индустрии туризма Украины. Наукові праці: Науково-методичний журнал. 2010. Т. 133. – Вип. 120. «Економіка». С. 91–99. URL : http://tourlib.net/statti_tourism/maksimjuk2.htm.
53. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичний бізнес: теорія та практика. URL : https://pidruchniki.com/12301002/turizm/efektivnist_investitsiynih_proektiv_turizmi.
54. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>.
55. Орловская В.П. Технология и организация предприятия туризма : учеб. Под общ. ред. проф. Е.И. Богданова. Москва : НИЦ ИНФРА-М, 2013. 176 с. URL : <http://znanium.com/bookread.php?book=369959>.
56. Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України. URL : <https://mtu.gov.ua>.
57. Портал путешествий. URL : www.travel.ru.
58. Савоста О. Стратегія розвитку курортів України: доцільність та

актуальність. Ефективність державного управління: зб. наук. пр. Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України. 2008. Вип. 16/17. С. 365–371. URL : http://tourlib.net/statti_ukr/savosta.htm.

59. Украинская туристическая информационная система. URL : www.utis.com.ua.

Розробник:

доцент кафедри менеджменту,
доктор наук з державного управління,
професор

Олена ПОСТУПИНА